

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

Факултет: ФИЛОСОФСКИ

Специалност: *Психология*

Ф	Ф	П	8	2	0	1		
---	---	---	---	---	---	---	--	--

ПСИХОЛОГИЯ

Магистърска програма *Психология на здравето*

Ф	Ф	П	8	2	0	1		
---	---	---	---	---	---	---	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

3	0	2	7
---	---	---	---

Психология на здравето в късна зряла възраст

Преподавател: Доц. Д-р Радка Масалджиева

Асистент:

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	15
Обща аудиторна заетост		45
Извънаудиторна заетост	Реферат	-
	Доклад/Презентация	10
	Курсов учебен проект	20
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	15
Обща извънаудиторна заетост		45
ОБЩА ЗАЕТОСТ		90
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		1
ОБЩО ЕКСТ		3

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете, вкл. Изготвяне и представяне на презентация	15%
2.	Разработване на курсова задача - Курсов учебен проект	25%
3.	Изпит (теоретичен тест, практически тест)	60%

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Анотация на учебната дисциплина:

Световните демографски тенденции предполагат добра подготовка на специалистите по психология на здравето относно основните предизвикателства на късната възраст. Курсът има за цел запознаване на студентите с биологичните и психосоциалните фактори, оказващи влияние върху стареенето и боледуването, върху предоставянето на грижи, управлението на стреса и хроничните заболявания в късна възраст. Обучението ще даде възможност и за овладяване на основните методи, приложими към психологическата оценка и интервенция в геропсихологията на здравето. Акцент на курса са методите, базирани на доказателства.

Предварителни изисквания:

Базисни познания по възрастова психология, геронтопсихология и психология на здравето. Мотивация за работа с хора в късна възраст

Очаквани резултати:**1. Студентите ще знаят:**

- Структурата и целите на геропсихологията на здравето;
- Обектът на изследване на основните области на геропсихологията на здравето;
- Методите на геропсихологията на здравето;
- Приложенията на геропсихологията на здравето.

2. Ще могат:

- да разбират основни понятия и схващания, свързани с тематиката на курса.
- да се ориентират в професионални ситуации, предполагащи и изискващи психологическа оценка и консултиране на пациенти в късна възраст;
- да търсят допълнителни знания за различните сфери на приложение на геропсихологията на здравето;

*Учебно съдържание***ЛЕКЦИИ**

№	Тема:	Хорариум
1	Геронтология и геронтопсихология: история и съвременно развитие; основни сфери. Стареенето в глобализиращия се свят.	2ч
2	Психология на здравето в късна възраст – въведение; актуални предизвикателства.	2ч
3	Методи за оценка и интервенция, приложими в психология на здравето в късна възраст.	2ч.
4.	Биологични основи на психологията на здравето в късна възраст – физиологични, психоендокринологични, имунологични аспекти	2ч
5.	Мястото на психология на здравето в предоставянето на здравни грижи на хора в късна възраст	2ч
6.	Психосоциални аспекти на болестта и инвалидността в старческа възраст.	2ч
7.	Психология на здравето в управлението на хроничните заболявания в старческа възраст	2ч
8.	Болката в психология на здравето в късна възраст	2ч
9.	Стрес и благополучие, копинг и социална подкрепа в късна възраст	2ч
10.	Психология на здравето в края на живота	2ч
11.	Особености на научното проучването в геропсихологията на здравето – планиране и дизайн	2ч
12.	Базирана на доказателства психология на здравето в късна възраст	2ч
13.	Психология на здравето в помощ на предоставящите грижи на хора в късна възраст	2ч
14.	Поведенческа промяна в старческа възраст – мисия възможна	2ч
15.	Етични аспекти в работата на специалиста по психология на здравето в късна възраст	2ч

СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

№	Тема:	Хорариум
1	Методи за оценка и интервенция, приложими в психология на здравето в късна възраст.	3ч
2	Психосоциални аспекти на болестта и инвалидността в старческа възраст.	3ч
3	Психология на здравето в управлението на хроничните заболявания в старческа възраст	3ч
4.	Болката в психология на здравето в късна възраст	3ч
5.	Поведенческа промяна в старческа възраст – мисия възможна	3ч
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

13.		
14.		
15.		

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Геронтология и геронтопсихология: история и съвременно развитие; основни сфери. Стареенето в глобализацията се свят.
2	Психология на здравето в късна възраст – въведение; актуални предизвикателства.
3	Методи за оценка и интервенция, приложими в психология на здравето в късна възраст.
4.	Биологични основи на психологията на здравето в късна възраст – физиологични, психоендокринологични, имунологични аспекти
5.	Мястото на психология на здравето в предоставянето на здравни грижи на хора в късна възраст
6.	Психосоциални аспекти на болестта и инвалидността в старческа възраст.
7.	Психология на здравето в управлението на хроничните заболявания в старческа възраст
8.	Болката в психология на здравето в късна възраст
9.	Стрес и благополучие, копинг и социална подкрепа в късна възраст
10.	Психология на здравето в края на живота
11.	Особености на научното проучване в геронтопсихологията на здравето – планиране и дизайн
12.	Базирана на доказателства психология на здравето в късна възраст
13.	Психология на здравето в помощ на предоставящите грижи на хора в късна възраст
14.	Поведенческа промяна в старческа възраст – мисия възможна
15.	Етични аспекти в работата на специалиста по психология на здравето в късна възраст

Библиография

Основна:

Handbook of Health Psychology and Aging. Eds.: C.Aldwin et al. New York:Guilford, 2007

Пирьова,Б. Поведенческа медицина. Второ преработено и допълнено изд. София: НБУ, 2011

Health psychology. Eds.: A.Kaplan et al. Malden:Blackwell, 2004

Health psychology in action. Eds.: M.Forshaw et al. Malden et al:Wiley-Blackwell, 2013

APA Handbook of Clinical Geropsychology. Editors-in-Chief: P. A. Lichtenberg , B.T. Mast. Washington: APA, February 2015 Available electronically for institutions.

Clinical Geropsychology Eds: I. Nordhus et al. Washington: APA, 1998.

Bond, J. et al. Ageing in society. London: SAGE,2007

GeroPsychology: European Perspectives for an Aging World. *Ed. R. Fernández-Ballesteros*
Boston: Hogrefe, 2007

https://books.google.bg/books/about/GeroPsychology.html?id=ekweAQAAIAAJ&redir_esc=y

Geropsychology and Long Term Care:A Practitioner’s Guide.Eds. E. Rosowsky et al.
www.springer.com/us/book/9780387726465

Лекционен курс

Допълнителна:

Handbook of Clinical Geropsychology. Eds: M.Hersen et al. Springer,1998

<http://www.springer.com/us/book/9780306456619>

Giurgea,C. et al. The ageing of the brain. Liege: Mardaga, 1993

Schabracq,M. et al. Occupational Health Psychology: The challenge of workplace stress.
Leicester: BPS,2001

Susan Turk Charles Strength and Vulnerability Integration (SAVI): A Model of Emotional Well-Being Across Adulthood. *Psychol Bull.* 2010 November ; 136(6): 1068–1091.
doi:10.1037/a0021232.

Friedman EM, Ruini C, Foy R, Jaros L, Sampson H, Ryff CD.Lighten UP! A community-based group intervention to promote psychological well-being in older adults. *Aging Ment Health.* 2015 Oct 13:1-7.

Herrera S, Montorio I, Cabrera I. Effect of anxiety on memory for emotional information in older adults. *Aging Ment Health.* 2015 Oct 13:1-7.

Susan Charles, Laura L. Carstensen. Social and Emotional Aging. *Annu Rev Psychol.* *Annu Rev Psychol.* 2010; 61: 383–409. doi: 10.1146/annurev.psych.093008.100448

Gregory R. Samanez-Larkin, Elaine R. Robertson, Joseph A. Mikels, Laura L. Carstensen, Ian H. Gotlib. Selective Attention to Emotion in the Aging Brain. *Psychol Aging.* *Psychol Aging.* 2009 September; 24(3): 519–529. doi: 10.1037/a0016952

Susanne Scheibe, Laura L. Carstensen. Emotional Aging: Recent Findings and Future Trends. J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci. 2010 March; 65B(2): 135–144. Published online 2009 January 6. doi: 10.1093/geronb/gbp132

American Geriatrics Society updated Beers Criteria for potentially inappropriate medication use in older adults. J Am Geriatr Soc. 2012 Apr;60(4):616-31. doi: 10.1111/j.1532-5415.2012.03923.x. Epub 2012 Feb 29.

Aparasu RR, Mort JR. Inappropriate prescribing for the elderly: beers criteria-based review. Ann Pharmacother. 2000 Mar;34(3):338-46. Review.

Frank Moriarty, Kathleen Bennett, Tom Fahey, Rose Anne Kenny, Caitriona Cahir Longitudinal prevalence of potentially inappropriate medicines and potential prescribing omissions in a cohort of community-dwelling older people Eur J Clin Pharmacol. 2015; 71(4): 473–482. Published online 2015 February 11. doi: 10.1007/s00228-015-1815-1

Kristen Anderson, Danielle Stowasser, Christopher Freeman, Ian Scott Prescriber barriers and enablers to minimising potentially inappropriate medications in adults: a systematic review and thematic synthesis BMJ Open. 2014; 4(12): e006544. Published online 2014 December 8. doi: 10.1136/bmjopen-2014-006544

Bruce LJ, Ricciardelli LA. A systematic review of the psychosocial correlates of intuitive eating among adult women. Appetite. 2015 Oct 13. pii: S0195-6663(15)30063-5. doi: 10.1016/j.appet.2015.10.012.

Дата: 19.10. 2015г.

Съставил: Доц. Д-р Радка Масалджиева